Nr. 4. Częstochowa, dnia 1 Kwietnia 1927 r. Rok II.

# Kierownik Chórów

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM ORGANISTÓW.

Redakcja i Administracja: II Aleja Nr. 38.

Prenumerata: Rocznie 6.00 zł. Półrocznie 3.00 zł. Kwartalnie 1.50 zł.





## Gdzie utrzymała się najlepsza pieśń kościelna?

Pod tym tytułem, w kilku pismach, pojawił się artykuł, w którym autor ubolewając nad upadkiem polskiej pieśni kościelnej, zaleca wprowadzenie do całej Polski, pieśni kościelnych ze Sląska, radzi, aby zdolniejsi organiści nasi pojechali na Sląsk na kilka tygodni, w celu zapoznania się z temi pieśniami, jakoteż uważa śpiew jednogłosowy za najodpowiedniejszy podczas nabożeństw.

Nie ulega wątpliwości, że lud polski na Sląsku, wychowany w szkołach niemieckich, w których uczono śpiewu, na ogół śpiewa dobrze. Atoli wskutek długiej niewoli, melodje kościelnych pieśni jego, uległy stylowi niemieckiemu, który do duszy naszej nie przemówi.

Wzorów prawdziwie polskiej pieśni kościelnej, musimy więc szukać na miejscu u siebie, a bardziej jeszcze w Małopolsce, która podczas naszej niewoli była ostoją polszczyzny i źródłem, przy którem krzepili siły swoje synowie rozdartej Ojczyzny. Tamto rozbrzmiewała polska pieśń kościelna, nietylko podczas nabożeństw dodatkowych, ale i podczas mszy św. uroczystych. Jeżeli zaś nie stanęła ona na najwyższym szczeblu pod względem egzekucji wykonawczej mas ludowych, wina leży po stronie tych czynników. kóre wogóle, muzykę kościelną traktują po macoszemu.

W Polsce, istnieje bogata literatura pieśni kościelnych, w których nietylko melodje, ale i harmonje tchną polskością oraz dość pokaźna literatura muzyki organowej, osnuta na motywach pieśni polskiej, całego roku kościelnego.

Wierzymy więc silnie, że gdyby nasze pieśni wprowadzono na Sląsk, bracia nasi ślązacy, odczuwając w nich wiew ducha ojców i braci, z radością przyjęliby je i umiłowali.

Co do śpiewu jednogłosowego, to według nas, tenże powinien rozbrzmiewać podczas nabożeństw dodatkowych i nieszporów. Podczas mszy św. uroczystych powinien śpiewać chór czterogłosowy tak w miastach jak i na wsiach, o ile stosunki miejscowe na to pozwolą. Spiew na głosy posiada ogromne znaczenie tak ze względu na polską muzykę kościelną, jak i na naród, o czem ze względu na szczupłość miejsca, obszerniej mówić nie możemy.

Podajemy tylko, że i śpiew na głosy, polifoniczny, powinien odbywać się w języku polskim. Wprawdzie zwolennicy łaciny inaczej zapatrują się na to, ale trudno, śpiew w kościele nie stanowi dogmatu i każdy naród ma prawo chwalić Boga w swojej mowie.

## Z djecezji lwowskiej.

Organiści djecezji lwowskiej nie prowadząc kancelarji, pozbawieni są z niej dochodu. Na utrzymanie ich składają się bardzo szczupłe dochody od stuły i mała pensyjka. Mieszkania organistów znajdudują się przeważnie w bardzo złym stanie. —

Nie tak dawno, Władza duchowna, chcąc ulżyć doli organistów, przeznaczyła dla nich po dwa i trzy morgi z gruntów kościelnych. Ale i ta pomoc, okaza-

ła się niedostateczną. Organiści w miastach i na wsiach nie mają z czego żyć i za co dzieci przyzwoicie wychować. Mają więc zamiar prosić swoją Władzę duchowną o skuteczniejszą pomoc w postaci dziesięciu morgów gruntu dla każdego, a w miastach, gdzie gruntów nie ma, o większą pensję.

Organiści prosząc o większy przydział gruntu, wskazują na to, że dawniej spora liczba ich synów, poświęcała się stanowi duchownemu, nie ulega wątpliwości, że większy przydział dla nich gruntu, ułatwi im wychowanie synów i przygotowanie ich do stanu duchownego, do którego kandydatów w tej djecezji, coraz większy brak daje się odczuwać.

Organiści mają też zamiar prosić o zapisanie ich do Kasy Chorych i o ubezpieczenie ich w Zakładzie pensyjnym, dla funkcjonarjuszów prywatnych we Lwowie.

Spodziewać się należy, że Władza duchowna djecezji lwowskiej, nie odmówi pomocy organistom tymbardziej, że jaknajrychlejsza pomoc organistom jest konieczną.

## Z djecezji częstochowskiej

W dniu 8 marca b. r. nowowybran zarząd Kolegjum organistów djecezji czę stochowskiej odbył zebranie, na który rozdzielił między siebie czynności, przy jął do wiadomości sprawozdanie delega ta na zjazd w Warszawie, wybrał dele gatów dekanalnych, uchwalił wydać de klaracje i takowe rozesłać do dekana tów, zwołać w tym roku jeszcze jedno walne zebranie i wybrał kandydatów na członków Komisji djecezjalnej dla spraw organistowskich, których przedłożył zarząd Kurji Biskupiej do zatwierdzenia a to w myśl Art. 22, statutu Kolegjum, który opiewa: Głównym zadaniem Zarządów Okręgowych jest załatwianie wszystkich spraw danego okręgu w myśl uchwał zjazdów djecezjalnych i t. d.

Na prośbę jednak, tenże zarząd otrzymał z Kurji Biskupiej zawiadomienie z dnia 15 marca b. r. L. 947, że główny zarząd Kolegjum w Warszawie, już 9 lutego b. r. przedstawił kandydatów do Komisji dla djecezji częstochowskiej i że na jego prośbę Kurja Biskupia zatwierdziła przedstawionych kandydatów

Między kandydatami przedstawionymi przez główny zarząd i przez zarząd okręgowy, zaszła mała różnica, która może spowodować rozgoryczenie. Atoli zarząd okręgowy w wyborze kandydatów, stosując się do woli walnego zebrania, oparł się na literze prawa i odpowiedzialności zato ponosić nie może.

## Nowości muzyczne.

Nakładem Salezjańskiej Szkoły Organistów w Przemyślu, pojawiły się „Kantaty Imieninowe", opracowane przez Antoniego Chlondowskiego. Kantaty w liczbie 12, są opracowane na jeden, dwa, trzy i cztery głosy z towarzyszeniem fortepianu. Są także solowe z tow. altów i sopranów.

Wdzięczne i w łatwym układzie te kompozycje, zasługują na rozpowszechnienie tymbardziej, że brak podobnych kompozycji, daje się odczuwać w chórach kościelnych, młodzieży parafjalnej, i w szkołach.

Kantaty nabywać można w składzie głównym Inspektoratu Ks. Ks. Salezjanów w Warszawie, ul. Lipowa nr. 14.

## Pisma muzyczne.

Miesięcznik Hosanna № 3 wyszedł i zawiera artykuły poważnych autorów, jak: ks. Arcyb. Mańkowskiego „Rozważanie na tle Moto Proprio" o muzyce kośc., ks. Wojciecha Orzech: „Spiew kościelny młodzieży szkolnej", ks. J. Matulewicza: Introit, ks. dr. St. Swietlickiego: Nasz stosunek do śpiewu i muzyki kośc., ks. H. Weryńskiego: Spiew kościelny w szkole powszechnej, J. Pacuły: O dźwignięciu muzyki i śpiewu kośc. Słów kilka pod rozwagę i dodatek muzyczny. Cena zeszytu 1 złoty. Redakcja: Tarnów, ul. Lipowa Nr. 21.

Muzyka kościelna Nr. 3 za marzec zawiera prace dr. Kaź. Zielińskiego, dr. Adolfa Chybińskiego, ks. Wronka, Zygmunta Latoczewskiego i różne działy.

Przegląd Muzyczny Nr. 3 zawiera artykuły H. Opieńskiego, dr. A. Chybińskiego, St. Lubaczewskiej, Wł. Burkartha Kronikę chóralną i inne wiadomości.

Spiewak, miesięcznik literacko-muzyczny, organ Kół Spiewaczych na Śląsku, w n-rze 2 i 3 zamieszcza artykuły St. M. Strońskiego, dr. Z. Jachimeckiego, F. Sachse, St. M. St. Kronikę, dział organizacyjny i przegląd pism. Redakcja: Katowice, ul. ks. Damrota 4 p.

Gazeta związkowa. Pismo Związku organistów djecezji krakowskiej, Kraków, ul. Potockiego nr. 11.

Związek organistów djecezji krakowskiej, podjął w r. b. wydawanie własnego pisma, które ma być rodzajem biuletynu—informatora w sprawach związkowych. Pismo będzie wychodziło raz na dwa miesiące.

Numer pierwszy pisma za miesiąc styczeń i luty, przedstawia się interesująco. Artykuł wstępny nawiązuje do pisma ks. Arcybiskupa lwowskiego w sprawie podniesienia muzyki i śpiewu kościelnego na parafjach, nawołując do pracy w usuwaniu zaniedbań i szkód muzyce i śpiewowi wyrządzonej. Zamieszcza również bogatą kronikę Kół dekanalnych, komunikaty Zarządu Związku i kasy samopomocy organistów. Nowe wydawnictwo należy powitać z uznaniem, szczególnie w czasie, gdy jesteśmy świadkami zawieszenia kilku pism muzycznych i życzyć mu rozwoju.

Esperantysta Polski, numer za luty wyszedł. Organiści powinni zaznajomić się z tym nowym językiem międzynarodowym.

*Z okazji zbliżających się świąt Wielkanocy, Sz. Czytelnikom naszym składamy życzenia wesołego Alleluja!*

## Początek uroczystości Beethovena.

Beethoven, genjusz muzyki, który rozpoczął wielki i świetny okres muzyki romantycznej w Niemczech, urodził się 17 grudnia 1770 r., zmarł 26 marca 1827 r. W tym też roku, przypada setna rocznica jego śmierci, którą szczególnie świat muzyczny obchodzi z wielkiem pietyzmem. Uroczystości obchodowe zaczęły się już w Wiedniu w Towarzystwie muzycznem, gdzie odegrano nieznaną dotychczas kantatę Beethovena na śmierć Józefa II napisaną. Tam też wygłosili przemówienia przedstawiciele Austrji i

innych państw. Imieniem rządu polskiego wygłosił przemówienie dr. Juljusz Twardowski, wypowiadając pierwszą część mowy w języku polskim.

---

# Rozmaitości.

— **Wykładów** Nr. 11 i 12 wyszedł i zawiera: Akord septymowo-dominantowy, z przewrotami, sposoby jego użycia, praktyczne zastosowanie materjału przerobionego w pieśni, tonacja dorycka zharmonizowana, pokazy i zadanie w tej tonacji.

— **Organiści** djecezji kujawsko-kaliskiej zwołują zebranie w krótkim czasie.

— **Organiści** djecezji krakowskiej wnieśli prośbę do swojej Władzy duchownej o przydział gruntu, gdzie organiści takowego jeszcze nie otrzymali, o oznaczenie stałej części niektórych dochodów od stuły, o ubezpieczenie ich w Zakładzie pensyjnym we Lwowie, o zapisanie ich do Kasy Chorych, o zbadanie mieszkań i kwalifikacji organistów oraz stanu organów.

— **Zarząd** organistów djecezji częstochowskiej przypomina członkom o obowiązku nadsyłania składek na jego ręce, także na rzecz Centrali w Warszawie. Każdy więc członek, na mocy uchwały walnego zebrania w Częstochowie i zjazdu delegów w Warszawie, płaci rocznie 12 zł. tj. 6 zł. na potrzeby miejscowego zarządu i drugie 6 zł. na rzecz Centrali.

— **W dniu 7 marca** r. b. zmarł Stanisław Niepielski, kompozytor i kierownik chórów w kościele Marjackim w Krakowie. Urodzony w r. 1866 w Młodzawach Małych, pow. Pinczowskim, przybył do Krakowa w 1895 r. Pracował przy parafii św. Mikołaja, św. Anny, następnie 21 lat był kierownikiem chóru w kościele Marjackim.

S. p. Stan. Niepielski był gorliwym pracownikiem też na polu polepszenia bytu organistów. Cześć jego pamięci i wieczny spoczynek duszy.

— **W marcu** b. r. prezesa Kolegium org. djecezji częstochowskiej p. Godlewskiego dotknął bolesny cios. W kwiecie wieku zmarł jego syn Kazimierz. Jest to drugi cios, gdyż przed kilkoma miesiącami pochował córkę. Na tem więc miejscu, składamy zbolałemu ojcu nasze współczucie.

— **Z okazji** stulecia śmierci niemieckiego pieśniarza z doby romantycznej, Franciszka Szuberta, w r. 1928 odbędzie się w Wiedniu największy zjazd śpiewaków z całego świata. W tym celu ma być zbudowana sala na pomieszczenie 70 tysięcy osób.

— **F. Nowowiejskiego** opera narodowa „Legenda Bałtyku" wkrótce ma być wystawiona we Lwowie.

— **We Francji** w miejscowości Poligny, powstał chór śpiewaczy pod kierunkiem Stefana Wujec. Chór ten, mięszany zawiązał się pod nazwą F. Nowowiejskiego.

— **Zarząd** Związku Śpiewaczego województwa Kieleckiego ogłosił, że komitet sędziowski w osobach Piotra Marzyńskiego, St. Niewiadomskiego i Tad. Jotejki, uznał za najlepszą pracę konkursowa „Hasło" dla Stowarzyszeń Muzyczno Śpiewaczych woj. Kieleckiego, Stan. Rączki dyrygenta chórów „Lutnia" w Zawierciu.

---

## ODPOWIEDZI.

M. J. w L. Żądane numera wysłane.

St. M. w S. P. Wysłane.

J. Z. Przy harmonizowaniu chorału, używać pochodu głosów djatonicznego. Harmonja przeładowana dźwiękami chromatycznemi, nie odpowiada melodji gregorjańskiej.

F. C. w K. W tych dniach odpiszemy.

S. R. Wykłady posłane. Dwa numera poślemy w tych dniach.

---

**Prosimy o nadsyłanie prenumeraty abyśmy mogli wydawać pismo regularnie. Nadmieniamy przy tem, że pismo nasze zajmuje się sprawami organistów całej Polski i nie jest złączone wyłącznie z jedną djecezją.**

Wydawca i redaktor FELIKS WITESZCZAK.

Druk F. D. Wilkoszewskiego w Częstochowie, III Aleja Nr. 52.